

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 106/2022
09.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Драгица Бркић, адвокат из ..., против туженог Дома здравља „ББ“ из ..., чији је пуномоћник Марија Данојлић, адвокат из ..., ради утврђења и поништаја решења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2113/21 од 05.10.2021. године, у седници одржаној 09.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2113/21 од 05.10.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу, Судска јединица у Богатићу П1 201/20 од 28.04.2021. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужилца засновала радни однос на неодређено време код туженог почев од 08.07.2015. године што је тужени дужан да призна и трпи. Ставом другим изреке, поништено је као незаконито решење туженог број ../20 од 25.08.2020. године, на основу ког је тужилци престао радни однос истеком рока на који је заснован, закључно са 23.08.2020. године, па је тужени обавезан да тужилцу врати на рад. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужилци исплати на име трошкова парничног поступка износ од 72.000,00 динара.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж1 2113/21 од 05.10.2021. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Основног суда у Шапцу, Судска јединица у Богатићу П1 201/20 од 28.04.2021. године, тако што је одбијен, као неоснован, захтев тужилце којим је тражила да се утврди да је засновала радни однос на неодређено време код туженог почев од 08.07.2015. године, што је тужени дужан да призна и трпи и да се поништи, као незаконито, решење туженог број ../20 од 25.08.2020. године на основу ког је тужилци престао радни однос истеком рока на који је заснован закључно са 23.08.2020. године, а да се тужени обавезе да тужилцу врати на рад, као и захтев тужилце да се обавезе тужени да јој накнади трошкове парничног поступка. Ставом другим изреке, тужилца је обавезана да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 60.750,00 динара, са затезном каматом од извршности до исплате. Ставом

трећим изреке, обавезана је тужила да туженом накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 33.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је изјавила благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а наводима ревизије ревидента не указује се на неку другу битну повреду прописану одредбом члана 407. став 1. тачка 2. и 3. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је засновала радни однос код туженог на одређено време, уговором о раду број ../14 од 04.11.2014. године, због повећаног обима посла, на период од 01.11.2014. године до 31.12.2014. године, на радном месту „гинеколошко-акушерска сестра“ у служби за заштиту жена, са пуним радним временом. По истеку тог уговора, парничне странке су закључиле уговор о волонтерском раду под бројем ../15 06.01.2015. године, којим је уговорено да се тужила прима као волонтер, акушерско-гинеколошки техничар, у трајању од 15 дана у периоду од 01.01.2015. године до 15.01.2015. године. Потом су, 15.01.2015. године, парничне странке закључиле уговор о раду број ../15 којим је тужила засновала радни однос на одређено време у периоду од 06.01.2015. године до 15.03.2015. године, због повећаног обима посла на радном месту „гинеколошко-акушерска сестра“. Након тога, парничне странке су 16.03.2015. године закључиле уговор о волонтерском раду, којим је тужила примљена као волонтер код туженог, као акушерска сестра, у трајању од 2 месеца у периоду од 16.03.2015. године до 16.05.2015. године. Потом је тужила поново засновала радни однос на одређено време код туженог у периоду од 15.05.2015. године до 30.06.2015. године због повећаног обима посла на радном месту „гинеколошко-акушерска сестра“. Следи уговор о волонтерском раду на основу кога је тужила примљена као волонтер, медицинска сестра – техничар у периоду од 01.07.2015. године до 31.07.2015. године. Уговором о раду од 31.07.2015. године, тужила је засновала код туженог радни однос на одређено време у трајању од једног месеца у периоду од 01.08.2015. године до 31.08.2015. године, због повећаног обима посла на радном месту „гинеколошко-акушерска сестра“. Након тога, закључен је нови уговор о раду од 04.09.2015. године којим је тужила засновала радни однос на одређено време на истим пословима у периоду од 03.09.2015. године до повратка привремено одсутне раднице. На основу Анекса уговора о раду, уговорено је да ће тужила од 15.11.2015. године, на неодређени период, обављати и послове из описа радног места медицинска сестра – техничар у одељењу хитног пријема пацијената са санитарским транспортом, а који послови се додају пословима медицинска сестра у служби опште медицине. У периоду од 01.03.2017. године до 31.03.2017. године, тужила је поново била волонтер код туженог, на основу уговора о волонтерском раду од 28.03.2017. године. По уговору о волонтерском раду од 31.03.2017. године, тужила је примљена као волонтер за период од 01.04.2017. године до 30.04.2017. године, а по уговору о волонтерском раду од 03.05.2017. године, примљена је као волонтер у периоду од 03.05.2017. године до

03.06.2017. године. На основу уговора о раду од 01.06.2017. године, тужила је засновала радни однос на одређено време у трајању од једног месеца у периоду од 01.06.2017. године до 30.06.2017. године, због повећаног обима посла на радном месту „гинеколошко-акушерска сестра“. Потом је између парничних странака закључен нови уговор о раду од 03.07.2017. године којим је тужила засновала радни однос на одређено време у трајању од једног месеца у периоду од 01.07.2017. године до 31.07.2017. године, због повећаног обима посла на истом радном месту и у истој служби, са пуним радним временом. По уговору о раду од 28.07.2017. године, тужила је засновала радни однос на одређено време у трајању од 5 месеци у периоду од 01.08.2017. године до 31.12.2017. године, због повећаног обима посла, на истом радном месту, у истој служби, са пуним радним временом. Потом је закључен нови уговор о раду од 29.12.2017. године за период од 01.01.2018. године до 31.01.2018. године и уговор о раду од 31.01.2018. године за период од 01.02.2018. године до 28.02.2018. године. Парничне странке су закључиле уговор о волонтерском раду од 28.02.2018. године којим је тужила примљена као волонтер за период од 01.03.2018. године до 31.03.2018. године. По уговору о раду од 30.03.2018. године тужила је засновала радни однос на одређено време у периоду од 01.04.2018. године до 30.04.2018. године, због повећаног обима посла на радном месту „гинеколошко-акушерска сестра“, у служби за заштиту жена, са пуним радним временом, као и наредним уговором о раду од 30.04.2018. године закљученим за период од 01.05.2018. године до 15.05.2018. године. Анексом уговора о раду које су парничне странке закључиле 21.05.2018. године, продужен је рок на који је заснован радни однос по уговору о раду од 30.04.2018. године, до истека коришћења породилског одсуства и одсуства са рада ради неге детета, као и одсуства са рада ради потребне неге детета. Решењем туженог број ../20 од 25.08.2020. године, тужили је престао радни однос због истека рока на који је заснован, закључно са 23.08.2020. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиле усвојио, тако што је утврдио да је она засновала радни однос на неодређено време код туженог почев од 08.07.2017. године и поништио је, као незаконито, решење туженог број ../20 од 25.08.2020. године, на основу ког је тужили престао радни однос истеком рока на који је заснован, закључно са 23.08.2020. године, па је туженог обавезао да тужилу врати на рад, у смислу одредбе члана 37. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 75/14). Првостепени суд је закључио да како је Законом ограничен рок до ког радни однос на одређено време може да траје, то закључење нових, сукцесивних уговора, по престанку рада из претходних уговора, а за обављање истих послова, представља злоупотребу права, јер указује да се не ради о временски ороченим пословима, већ о сталним пословима за којима послодавац има потребу, па се таквим поступањем изиграва Закон и правило о временском ограничењу рада на одређено време. При одлучивању, првостепени суд је имао у виду чињеницу да је тужени корисник јавних средстава и да се на њега примењује Закон о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 54/09... 72/19), али је закључио да тај Закон није *lex specialis* у односу на Закон о раду у погледу права које је тужила, као запослена код туженог, стекла по основу рада на неодређено време и поред тога што је одредбом члана 105. Закона о буџетском систему прописано да, ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са тим законом, примењују се одредбе тог закона.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је одбио тужбени захтев тужиле за утврђење да је она засновала радни однос на неодређено време код

туженог и за поништај решења туженог на основу кога је тужилци престао радни однос истеком рока на који је заснован закључно са 23.08.2020. године, као и за обавезивање туженог да тужилцу врати на рад јер је закључио да је првостепени суд, на утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право када је нашао да се у овом случају имају применити одредбе Закона о раду, а не одредбе Закона о буџетском систему. Супротно томе, по мишљењу другостепеног суда, Закон о буџетском систему је *lex specialis* у односу на Закон о раду, сагласно члану 105. Закона о буџетском систему, пошто је тужени корисник јавних средстава и с тим у вези се и на њега односи забрана запошљавања нових лица ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим у изузетним околностима, те се не може сматрати да је тужилца засновала радни однос на неодређено време.

По оцени Врховног касационог суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 37. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05), који је био у примени до измена објављених у „Службеном гласнику РС“, бр. 75/2014, ставом 1., прописано је да се радни однос заснива на време чије је трајање унапред одређено када су у питању: сезонски послови, рад на одређеном пројекту, повећање обима посла који траје одређено време и слично, за време трајања тих потреба, с тим што тако заснован радни однос непрекидно или са прекидима не може трајати дуже од 12 месеци. Та законска одредба је измењена Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 75/14 од 21.04.2014. године), тако што је прописано да се уговор о раду може закључити на одређено време, за заснивање радног односа чије је трајање предодређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба, а послодавац може закључити један или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу ког се радни однос, са истим запосленим, заснива на период који, са прекидима или без прекида, не може бити дужи од 24 месеца.

Пошто је тужени корисник јавних средстава, то се у односу на њега примењује и Закон о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 54/09... 72/19). Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 108/13, ступио на снагу 07.12.2013. године) као и каснијим изменама и допунама, у одредби члана 27е став 34. прописано је да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2020. године. Изузетно од става 34. тог члана Закона, радни однос са новим лицима може се засновати, уз сагласност тела Владе на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства. На основу одредбе члана 105. истог Закона, прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим Законом, примењује се одредбе овог Закона.

Одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицем ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду којима се прописују услови за преображај радног односа са одређеног на неодређено време, а што следи из одредбе члана 105. Закона о буџетском систему. У конкретном случају, тужилца је, почев од 01.11.2014. године, када је са туженим засновала радни однос на одређено

време по уговору о раду број ../14 од 04.11.2014. године, без прекида обављала исте послове, било на основу уговора о раду на неодређено време, било на основу уговора о волонтерском раду до 23.08.2020. године, када јој је радни однос престао због истека рока на који је заснован. Пошто је у то време, на основу Закона о буџетском систему и његових измена и допуна, било забрањено запошљавање нових лица у јавном сектору ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим у изузетним случајевима, уз сагласност надлежног органа Владе, правилно је другостепени суд закључио да није било услова да радни однос тужиле на одређено време, по сили закона, прерасте у радни однос на неодређено време.

Наводима ревизије тужиле о томе да је она све време била радно ангажована за обављање послова који, по својој природи, не представљају послове чији је обим у том тренутку био повећан, с обзиром да је за тим пословима постојала потреба још од 2014. године, а и даље та потреба постоји, па су систематизовани Правилником о систематизацији и да је тужени вршио злоупотребу Закона о волонтирању, не доводи се у сумњу правилност побијане одлуке. Тужилца је код туженог била радно ангажована, на одређено време у периоду када он, као корисник јавних средстава није био у могућности да заснује радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим када за то постоји сагласност тела Владе и предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење министарства, што овде није случај. Због тога тужилца неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**